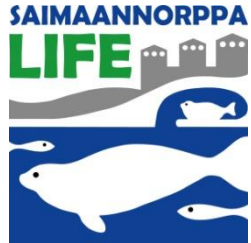

KUVAILULEHTI	
NATA-arviointi	Luonteri
NATAn tila	Hyväksytty
Laatija	Etelä-Suomi, LP
Hyväksyjä	MH luontopalvelujen aluejohtaja
Hyväksytty	21.12.2016
Lisätiedot	Natura-arvioinnin vastuuhenkilö Meri-Hilkka Mäkelä. Arviointiin ovat osallistuneet Mervi Niiranen, Antti Below, Tero Sipilä ja Arto Ustinov (ESAELY). NATA-arviointi on tehty osana Saimaannorppa-LIFE –hanketta (LIFE12 NAT/FI/000367). Lajistolomake 2B sisältää sensitiivisiksi luokiteltuja tietoja.
Asianhallintalinkki	Hyväksymiskokouksen muistio: MH 5423/2016/06.02.03
Saatavilla verkossa	
Muodostaja	METSA\merima 7.4.2016 8:34:13
Viimeisin päivittäjä	METSA\kaijaei 22.12.2016 13:32:41

1 Natura-alueen perustiedot

Sisältö	Lomakkeella kuvataan Natura-alueen hallinnolliset perustiedot, pinta-alatiedot, maankäyttöön liittyvät tiedot sekä kaavoitukseen ja muuhun maankäytön suunnitteluun liittyvät tiedot. Lisäksi lomake sisältää kytkeytyneisyystarkastelun ja perustietojen yhteenvedon. Kooste yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksistä on esitetty liitteessä 1.
Alueen nimi	Luonteri

Natura-alueet	Koodi	Tyyppi	Toteutustavat
Luonteri	FI0500021	634- SAC-alue	luonnonsuojelulaki, rakennuslaki, maastoliikennelaki, vesiliikennelaki, kalastuslaki, sopimus
Pinta-alat	Kokonaispinta-ala (ha)		Vesipinta-ala (ha)
SCI/SAC-alueen pinta-ala	8434,22		5473,56
SPA-alueen pinta-ala	0,00		0,00
Kokonaispinta-ala	8434,22		5473,56
Päällekkäinen Natura-pinta-ala	0,00		0,00

Maakunta	Kunta
10- Etelä-Savon maakunta	623- Puumala
	491- Mikkeli
	178- Juva

Natura-alueen maankäyttö				
Perustetut suojelualueet	Kohdetyyppi	Perustamis-ajankohta	NATAn kattama alue (ha)	Järjestyssääntö annettu (pvm)
Luonterin luonnonsuojelualue	203- Muu luonnonsuojelualue (MH)	2014	1021,35	
Yksityiset suojelualueet	Lukumäärä	NATAn kattama alue (ha)	Lisätietoja	
601- Yksityismaiden luonnonsuojelualue (YSA)	50	1227,36	YSA206599 korvannut YSA065928:n, vanha poistettu yhteenvedosta.	
602- Määräaikainen rauhoitusalue (MRA; LsL 25 §)	1	1,92	MRA206653, Leppäniemen eteläinen rauhoitusalue. Voimassa 30.11.2031 asti.	
Muut alueet	Lukumäärä	NATAn kattama alue (ha)	Lisätietoja	
999- Muut alueet		6183,59	Ls-lakialueista toteuttamatta 3 ha. 22 ha lunastus käynnissä 8/2016. 6159 ha tot. muutoin.	

Kansainväliset sitoumukset ja suojeluohjelmat		
Nimi	Tyyppi	Lisätietoja

Saamelaisten kotiseutualueet				
Natura-alue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella				
☐	Osittain	☐	Kokonaan	☒ Ei ollenkaan
Lisätietoja				
Kaavoitus ja muu maankäytön suunnittelu				
Kaava				
Tyyppi	Nimi	Hyväksymisvuosi	Kattaa NATAsta (%)	Natura-aluetta koskevat kirjaukset
Maakuntakaava	Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavan ehdotus		100	Etelä-Savon 2. maakuntakaavan ehdotus on nähtävillä 28.9.-28.10.2016. Osana Saimaata Luonteri kuuluu matkailun kansainvälistämisen painopistealueelle. SL-merkintä on päivitetty perustettujen luonnonsuojelualueiden mukaisesti 42 ha laajemmaksi (SL 8.421, Luonteri). Raintsaaren ja Huosiossalon pohjoisosan virkistysalueet (V) muuttuvat SL-alueeksi, poislukien Papinsalon kärki, joka säilyy virkistysalueena. Huosiossaloon ja Raintsaareen merkitään retkisatamat (V1). Hiidenmaan polun (rr) linjaus muuttuu osittain. (1)
Yleiskaava	Luonterin rantaosayleiskaava, Mikkeli (Anttola)	1998	57	Natura-rajauksen kanssa lähes yhteneväiseen rantojensuojeluohjelmaan kuuluvat maa-alueet on pääpiirteissään merkitty suojelualueiksi (SL-1). Uusia rakennuspaikkoja (RA/RA-1) on ohjelmarajauksen sisäpuolella yht. 10. Korvensaaressa on virkistysaluetta (VR). Suojelualueilla on yhteensä 10 rantautumispaikkaa (LV-1). Alueella on useita apajapaikkoja, joille ei saa rakentaa nuotanvetoa vaikeuttavia rakenteita. (2).
Yleiskaava	Luonterin rantayleiskaava, Juva	1998	38	Natura-alueen maa-alueet pääpiirteissään merkinnällä SL, lukuun ottamatta virkistys- ja retkeilyalueita Karihiekalla (VR-1), Raintsaaressa (VR), Uimasalossa (VR) ja Huosiossalon pohjoisosassa (VR) sekä rakennusoikeudettomia maa- ja metsätalousalueita (M-1) Papinsalossa, Uimasalossa ja Huosiossalossa. Papinsalossa on lisäksi kaksi omakotitalojen aluetta (AO-1) sekä vanhoja ja uusia lomarakennuspaikkoja maisemallisesti aralla alueella (RA-1). Uimasalossa on kaksi maatalouskeskuksen aluetta (AM) sekä kaksi uutta lomarakennuspaikkaa (RA/RA-1). Olemassaolevia RA/RA1 -paikkoja on harvakseltaan. Rantautumispaikat (LV-2) on merkitty Hovinsaareen, Huosiossalon eteläkärkeen ja itärannalle. Uimasalon Sarkaslammen ympäristössä on ohjeellinen retkeilyreitimerkintä. (3)
Yleiskaava	Eteläisten ja itäisten pienalueiden yleiskaava, Mikkeli (Anttola)	2000	0	Piekälänsaaren itäiset ranta-alueet M-1 ja SL-merkinnöin. Lisäksi kahden olemassaolevan RA-paikan lisäksi yksi uusi RA-3 -rakennuspaikka. Kukassalon kärjessä M-1 ja M-2 -aluetta (ei saa rakentaa, todettu luontoarvoja) ja itäisin ranta SL-merkinnällä. Olemassaolevan rakennuspaikan lisäksi kaksi uutta RA-1 -paikkaa. (4)
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)	VAT ja VAT Vuoksi	2008	100	Natura-alue kuuluu Vuoksen vesistöalueeseen, joka luonto- ja kulttuuriympäristönä on erityinen aluekokonaisuus. Tavoitteena on alueidenkäytön sovittaminen mahdollisimman tasapainoisesti yhteen poikkeuksellisten luonnonolojen, luonnon kestokyvyn ja kulttuuriarvojen turvaamiseksi. Pyrkimyksenä on samalla tukea luonnonoloihin sopeutuneiden omaleimaisten kylä- ja kulttuuriympäristöjen säilymistä ehyinä. Alueella tulee ohjata matkailua, vesistöjen virkistyskäyttöä ja vesiliikennettä sekä rakentamista ja muuta maankäyttöä siten, että järviluonnon, maiseman ja

				kulttuuriperinnön erityispiirteet säilyvät. (5; 6)
Maakuntakaava	Etelä-Savon maakuntakaava	2010	100	Koko Natura-rajaus (nat) merkinnällä SL (Luonteri) lukuunottamatta maakunnallisesti ja seudullisesti merkittäviä virkistysalueita (V) Mikkelin Korvensaarella, Juvan Karihiekalla, Raintsaarella ja Huosiossalon pohjoisosassa. Luonterin halki kulkee Puumala-Mikkeli -laivaväylä (lv) sekä Luonterin venereitit (vv, veneilyn runkoväylät ja muut alueellisesti merkittävät veneilyn pääväylät). Retkisatamat (V1): Vartiosaari, Pieni puoli, Pekansaari ja Hiidenlahti. Neitvuoren retkeilyreitit ovat osa maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävää Hiidenmaan polut-kokonaisuutta (rr). Alueen luoteisosat kattava "Neitvuoren maisema" on arvotettu kulttuuriympäristön ja/tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti arvokkaaksi kohteeksi (maV). Muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä (SM) on neljä: Saukonsalon Matalalahti, Sarkasvuori, Sarkaslampi ja Raintsaari. Leppäniemessä on uiton suoja- ja järjestelypaikka (Is1). Natura-alueen kaakkoisosaa halkoo Koikkalan yhdystie (yt). (7)
Yleiskaava	Lietvesi - Suur-Saimaan osayleiskaavan muutos, Puumala	2014	5	Kunnanvaltuusto on hyväksynyt kaavan päivityksen 8.12.2014. Kaavasta on valitettu Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Natura-rajaukseen kuuluvat manerrannat ja saaret pääosin SL-merkinnällä. Eteissaaren eteläosassa RA-paikkoja ja M-1 -aluetta. Puuterselän ja Heiskanlahden rannoille on rajattu useita maisemallisesti arvokkaita alueita (ma), joilla ei saa suorittaa maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tms. ilman MRL 128 § mukaista lupaa. (8)
Suunnitelma: luonnonsuojeluhallinto				
Tyyppi	Nimi	Hyväksymisvuosi	Kattaa NATAsta (%)	Natura-aluetta koskevat kirjaukset
Toimenpidesuunnitelma	Luonterin metsien ennallistamisen toimenpidesuunnitelma 2005-2012	2005	7	TPS kattaa Luonterin Natura-alueen itäosan valtion maat, jotka sijaitsevat Uimasalossa, Puuterniemessä ja Puuterlahdenniemessä. Metsien ennallistamisen toimenpiteitä on esitetty 186 hehtaarille, joista valtaosa toteutetaan Metsä-Life -hankkeessa. (9)
Toimenpidesuunnitelma	Luonterin Natura 2000-alueen valtion maiden ennallistamisen ja luonnonhoidon toimenpidesuunnitelma 2	2008	5	TPS kattaa Luonterin Natura-alueen länsiosien valtion maat (430 ha). Suunnitelmassa esitetään metsien ennallistamista yhteensä 72 hehtaarille, menetelminä pienaukutus, lahoppuun tuottaminen ja poltto. (10)
Hoito- ja käyttösuunnitelma	Lietveden ja Luonterin Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma	2009	100	Vyöhykeratkaisussa osoitettu rajoitusvyöhyke Kamalansaarille (liikkuminen kielletty 1.1.-30.4.), virkistysvyöhyke Neitvuorelle, Raintsaaren ja Huosiossalon pohjoispäähän. Lisäksi suositustenomaiset luonnonarvovyöhykkeet Halko- ja Lokkaluodoille (vältettävä mairinnousua 1.5.-15.7.), Lokkaluodon, Paskosaaren ja Lamposaaren ympäristöön, Halkoluotojen ympäristöön sekä Purhossaaren ja Pyövelinluotojen ympäristöön (vältettävä liikkumista 50 m lähempänä rantaa ja moottoriliikennettä 1.1.-30.4.) sekä Heiskanluhdan alueelle (vältettävä liikkumista 1.5.-15.7.). Metsien ennallistamista aiempien ennallistamisen toimenpidesuunnitelmien mukaisesti (Partanen 2005, Halonen 2008). (11)
Muu luonnonsuojeluhallinnon suunnitelma	Saimaannorpan suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma	2011	100	Suunnitelman strategisena tavoitteena on, että saimaannorppakanta kasvaa vakaasti ja kannan koko, rakenne ja esiintymisalue saavuttavat suotuisan suojelun tason. Välitavoitteeksi on asetettu talvikannan kasvaminen vähintään 400 yksilöön vuoteen 2025 mennessä. Keskeisiä seurattavia mittareita on neljä, jotka yhdessä toteutuessaan osoittavat toimenpidesuunnitelman saavuttaneen strategisen tavoitteensa: 1. Kannan keskimääräinen kasvunopeus kasvaa 3-4 %:iin vuodessa, 2. Kannan keskimääräinen syntyvyys kasvaa 20 %:iin kannan koosta, 3. Saimaannorppa

				palaa takaisin entisille esiintymisalueilleen ja se pystyy lisääntymään kaikissa osissa esiintymisaluettaan, 4. Näköpiirissä ei ole epävarmuustekijöitä, jotka viittaisivat kannan kehityksen muuttuvan epävakaaksi. Suojelustrategian päivitys on käynnissä vuonna 2016. (12)
Muu luonnonsuojeluhallinnon suunnitelma	Hiidenmaan tilan hoitosuunnitelma	2014	0	Hiidenmaan torpan perinnemaisemakohteelle laadittu hoitosuunnitelma. (13)
Toimenpidesuunnitelma	Neitvuoren luonnonhoidon ja ennallistamisen toimenpidesuunnitelma	2014	1	TPS kattaa Neitvuoren alueella sijaitsevat valtion maat. Toimenpiteitä on esitetty n. 10 hehtaarille. (14)

Alueen asema osana toiminnallisia verkostoja/alueita

Vuoksen vesistöalueeseen kuuluva Luonteri on osa Saimaan suojelualueverkostoa. Se jää syrjään Saimaan päävirtaamasta ja on Etelä-Savon puhtaimpia vesistöjä. Natura-alue on nimetty erityisalueeksi EU:n vesipuitedirektiivin mukaiseen suojelualuekisteriin erittäin uhanalaisen saimaannorpan elinalueena. (15) Luonterin alue kuuluu valtakunnallisen palojatkumoalueverkoston kohteeseen Saimaan saaristoalueet.

Hiidenlahden pohjukassa sijaitseva Neitvuori on valtakunnallisesti arvokas kallioalue (KAO060063), yksi Etelä-Savon maakunnan korkeimmista huipuista ja myös valtakunnallisesti tunnettu näköalapaikka (16). Neitvuoren retkeilyreitit on maakuntakaavoituksessa merkitty osaksi maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävää Hiidenmaan polut -kokonaisuutta. Luonterin alue soveltuu hyvin pienveneilyyn ja melontaan. Alueella on useita retkisatamia, mutta alue on syrjässä Saimaan luontomatkojen painopistealueilta.

Perustietojen yhteenveto

Luonterin Natura 2000 -alue (FI 0500021) sijaitsee Etelä-Savon maakunnassa Puumalan, Mikkelin ja Juvan kuntien alueella. Luonteri on melko luonnontilainen selkäveden ja saariston muodostama kokonaisuus. Järvi on varsin syvä ja sen vesi on vähäravinteista ja kirkasta. Tärkein suojeluperuste on saimaannorppa. Luonterin metsät ovat pääosin karuja kalliomänniköitä. Alueella on merkitystä myös vanhojen metsien suojelun kannalta. Luonteri kuuluu rantojensuojeluohjelmaan ja Puuterlahdenniemi vanhojen metsien suojeluohjelmaan. Neitvuori maisemineen on valtakunnallisesti arvokas maisema-alue. (17; 18; 19)

Alueen valtion maat on perustettu Luonterin luonnonsuojelualueeksi (VA 441/2014), yht. 1108 ha (Naturassa 92 %). Yksityisiä luonnonsuojelualueita on yhteensä 50 kpl (1227 ha) sekä yksi määräaikainen rauhoitusalue (1,9 ha). Luonnonsuojelulla toteutettavaksi aiottu alue on pääosin toteutettu. Heiskanluhdan alueella on vielä n. 25 ha luonnonsuojelulla toteutettavia kohteita, josta 22 ha:n osalta lunastusmenettely päättyi elokuussa 2016: Alueet liitetään osaksi Luonterin luonnonsuojelualueita. Muuten Natura-alue toteutetaan maa-alueilla maankäyttö- ja rakennuslain ja vesialueilla maasto- sekä vesiliikennelakien ja kalastuslain nojalla sekä sopimuksin. (20) Natura-alue on kokonaisuudessaan yleiskaavoitettu. Vesialueilla (pl. pienet saarten sisäjärvet) on voimassa kalastusta rajoittavia osakaskuntien ja ELY-keskusten välisiä sopimuksia sekä valtioneuvoston asetus eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla (VA 259/2016). Rajoitukset ovat voimassa 14.4.2021 asti. (21)

2A Perustamistarkoitus: Luontodirektiivin luontotyypit

Sisältö Lomakkeella kuvataan luontodirektiivin luontotyyppien esiintymistä toisaalta alueella inventoidulla alueella (= alue, jolta on käytettävissä kuviotietojärjestelmään tallennetut luontotyyppitiedot) ja toisaalta koko Natura-alueella (Natura-tietolomakkeen tiedot) sekä arvioidaan luontotyyppien viimeaikainen kehityssuunta ja tulevaisuuden ennuste Natura-alueella. Lisäksi kuvataan sanallisesti sekä toteutetut että tarvittavat suojelu-, hoito- ja ennallistamistoimenpiteet. Lomakkeen loppuun laaditaan yhteenveto luontodirektiivin luontotyyppisiin liittyvistä arvoista.

Tunnus	Natura-alue	Tyyppi
FI0500021	Luonteri	SAC-alue

Tiedot luontotyyppien pinta-aloista					
Luontotyyppi	Prior	Inventoitu pinta-ala (ha)	Arvioitu pinta-ala (ha)	Kokonaispinta-ala (ha)	Tiedon laatu
3160 - Humuspitoiset järvet ja lammet		0,18	10,00	10,18	M
3260 - Pikkujoet ja purot		1,00	0,00	1,00	G
7140 - Vaihtumissuot ja rantasuot		14,68	10,00	24,68	M
7160 - Lähteet ja lähdesuot	P	0,24	0,00	0,24	G
8220 - Silikaattikalliot		10,41	90,00	100,41	P
8230 - Kallioiden pioneerikasvillisuus		30,14	50,00	80,14	P
9010 - Luonnonmetsät	P	105,65	0,00	105,65	G
9050 - Lehdot		12,01	0,00	12,01	G
9080 - Metsäluhdat	P	6,17	0,00	6,17	G
91D0 - Puustoiset suot	P	42,71	0,00	42,71	G

Luontotyyppiä koskevat arviot

Luontotyyppi	Edustavuus		Suhteell. pinta-ala	Suojelu [luonnontila]			Yleisarviointi	Keskeinen suojeluperuste/arvo	Suojelutaso ja kehitys-suunta Suomessa	Suojelutavoite	Toimenpidetarve	Viimeaikainen kehityssuunta				Tulevaisuuden ennuste
	Luokka	Syy		Ennallistamismahdollisuudet	Luokka	Syy						12 vuotta		24 vuotta		
												PA	Laatu	PA	Laatu	
3160 - Humuspitoiset järvet ja lammet	B	Ei alentavia tekijöitä	C	Ei tarvetta	B	Ojitus	B		U1+	Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	0	+	0	X	G
3260 - Pikkujaoet ja purot	B	Lajiston poikkeavuus	C	Ei tarvetta	B	Ojitus	C		U2+	Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	0	-	0	X	M
7140 - Vaihtumissuot ja rantasuot	B	Kasvillisuustyyppien / habitaattien poikkeavuus	C	Vaikeaa	B	Ojitus	B	Naturan keskeinen suojeluperuste	U1-	Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	0	-	0	X	M
7160 - Lähteet ja lähdesuot	C	Lajiston poikkeavuus	C	Ei tarvetta	C	Ojitus	C		U2+	Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	0	0	0	X	M
8220 - Silikaattikalliot	B	Lajiston poikkeavuus	C	Ei tarvetta	B	ei alentavia tekijöitä	B	Naturan keskeinen suojeluperuste	FV	Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	0	0	0	X	G
8230 - Kallioiden pioneerikasvillisuus	B	Ei alentavia tekijöitä	C	Ei tarvetta	B	ei alentavia tekijöitä	B	Naturan keskeinen suojeluperuste	FV	Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	0	0	0	X	G
9010 - Luonnonmetsät	B	Lajiston poikkeavuus	C	Mahdollista	B	Metsien uudistamis- ja hoitotoimet	B	Naturan keskeinen suojeluperuste	U1=	Tila paranee	Edellyttää toimenpiteitä	0	0	X	X	M
9050 - Lehdot	B	Lajiston poikkeavuus	C	Mahdollista	B	Metsien uudistamis- ja hoitotoimet	B		U1=	Nykytila säilyy	Edellyttää toimenpiteitä	+	0	X	X	M
9080 - Metsäluhdat	C	Lajiston poikkeavuus	C	Vaikeaa	C	Ojitus	C	Naturan keskeinen suojeluperuste	U2-	Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	0	-	X	X	M
91D0 - Puustoiset suot	B	Lajiston poikkeavuus	C	Vaikeaa	B	Ojitus	B	Naturan keskeinen suojeluperuste	U1-	Nykytila säilyy	Ei toimenpidetarpeita	0	-	0	X	M

Inventoidun alueen luontotyyppikuvioiden edustavuusluokkien jakauma

Luontotyyppi	Ennallistamis- mahdollisuudet	E	HETM	HLSA	HIA	HLIA	METM	MLSA	MIA	MLIA	EMETM	EMLSA	EMIA	EMLIA	
3160 - Humuspitoiset järvet ja lammet	Ei tarvetta					0,2									ha
						100,0									%
3260 - Pikkujoet ja purot	Ei tarvetta	0,2		0,4	0,2	0,0			0,2	0,0					ha
		18,9		37,4	20,2	3,3			15,8	4,6					%
7140 - Vaihtumissuot ja rantasuot	Vaikeaa		1,5	1,0	6,5	4,1	0,5	0,3	0,2	0,7					ha
			10,3	6,7	44,3	27,6	3,6	1,8	1,2	4,5					%
7160 - Lähteet ja lähdesuot	Ei tarvetta		0,0				0,0		0,0					0,2	ha
			0,8				1,9		1,8					95,5	%
8220 - Silikaattikalliot	Ei tarvetta	1,7	1,4	1,4			2,1	3,8		0,0					ha
		16,0	13,3	13,5			19,8	36,9		0,5					%
8230 - Kallioiden pioneerikasvillisuus	Ei tarvetta		5,3	6,6	0,0	0,5	15,3	1,7	0,7		0,0				ha
			17,6	21,8	0,1	1,5	50,8	5,8	2,3		0,1				%
9010 - Luonnonmetsät	Mahdollista		12,6	13,0	11,4		7,9	38,2	8,4	13,9				0,2	ha
			12,0	12,3	10,7		7,5	36,2	7,9	13,2				0,2	%
9050 - Lehdot	Mahdollista		0,3	0,7	3,9	0,3	1,0	0,5	1,2	2,9				1,2	ha
			2,5	5,9	32,7	2,1	8,6	4,3	10,3	23,9				9,6	%
9080 - Metsäluhdat	Vaikeaa		0,6		1,5		1,2		2,5	0,3					ha
			10,3		24,5		20,0		40,2	5,1					%
91D0 - Puustoiset suot	Vaikeaa		4,8	10,9	8,3	2,3	7,8	3,4	2,9	2,2			0,0		ha
			11,3	25,5	19,4	5,4	18,4	7,9	6,8	5,3			0,0		%

Arvioinnin ja aineistojen tiedot					
Luontotyyppi	Muutos Natura-tietokantaan	Muutoksen perustelut	Tietolähde ja lisätiedot	Arvioija	Arviointi-ajankohta
3160 - Humuspitoiset järvet ja lammet			SDF työversio 10.08.2016, Sakti 10.08.2016	Niiranen Mervi	06.10.2016
3260 - Pikkujoet ja purot			SDF työversio 10.08.2016, Sakti 10.08.2016	Niiranen Mervi	06.10.2016
7140 - Vaihtumissuot ja rantasuot			SDF työversio 10.08.2016, Sakti 10.08.2016	Niiranen Mervi	06.10.2016
7160 - Lähteet ja lähdesuot			SDF työversio 10.08.2016, Sakti 10.08.2016	Niiranen Mervi	06.10.2016
8220 - Silikaattikalliot			SDF työversio 10.08.2016, Sakti 10.08.2016	Niiranen Mervi	06.10.2016
8230 - Kallioiden pioneerikasvillisuus			SDF työversio 10.08.2016, Sakti 10.08.2016	Niiranen Mervi	06.10.2016
9010 - Luonnonmetsät			SDF työversio 10.08.2016, Sakti 10.08.2016	Niiranen Mervi	06.10.2016
9050 - Lehdot			SDF työversio 10.08.2016, Sakti 10.08.2016	Niiranen Mervi	06.10.2016
9080 - Metsäluhdat			SDF työversio 10.08.2016, Sakti 10.08.2016	Niiranen Mervi	06.10.2016
91D0 - Puustoiset suot			SDF työversio 10.08.2016, Sakti 10.08.2016	Niiranen Mervi	06.10.2016

Yhteenveto luontotyypeistä			
Koko Natura-aluetta koskevat pinta-ala tiedot		Luontotyyppi-inventointia koskevat pinta-ala tiedot	
Luontodirektiivin luontotyypit yhteensä (ha)	383,22	Luontodirektiivin luontotyypit yhteensä (ha)	223,19
Muut luontotyypit yhteensä (ha)	8051,00	Muut luontotyypit yhteensä (ha)	1186,82
Yhteensä (ha)	8434,22	Inventoimaton alue (ha)	7024,21
Direktiiviluontotyyppien osuus (%)	4,5		
Lisätietoja			
Natura-alueesta on inventoitu vain 17 %, mistä johtuen inventointitiedoissa on suurta epätarkkuutta. Maa-alueista on inventoitu vain vajaa puolet (47 %), eikä vesialueita ole inventoitu käytännössä lainkaan (65 % Natura-alueen pinta-alasta on vettä). Luontotyyppi '3110 Karut kirkasvetiset järvet' ei ole mukana Natura-alueen SDF-lomakkeella. (22; 23)			

Toteutetut suojele-, hoito- ja ennallistamistoimenpiteet ja niiden vaikuttavuus
Valtaosa Natura-alueella tehdyistä metsien ennallistamistoimenpiteistä on toteutettu Metsä-LIFE -hankkeessa vuosina 2005-2007. Toimenpiteitä on tehty kaikkiaan noin 215 ha alalla. Ne keskittyivät Uimasalon, Puuterniemen, Puuterlahdeniemen, Huosiossalon ja Neitvuoren ympäristöön. Metsien ennallistamista on tehty miestyönä lahoppua tuottamalla ja pienaukottamalla. Lisäksi pohjoisimmassa Pyövelinluodossa (3 ha) toteutettiin ennallistamispoltto vuonna 2010. Lehtojen hoitoa ja lehmusten vapauttamista on tehty noin 4 ha alalla. Hiidenmaan torpan ympäristössä aloitettiin perinnemaiseman hoitotyöt vuonna 2014 tilan siirryttyä valtion omistukseen, ja nyt kohdetta hoidetaan mm. laiduntamalla (1,4 ha).

Tarvittavat suojele-, hoito- ja ennallistamistoimenpiteet ja niiden vaikuttavuus	
<p>Alueella on edelleen toimenpidetarvetta. Metsien ennallistamisessa poltto on tehokkain menetelmä luonnontilaistumisen nopeuttamiseksi. Entisten talousmetsien lehtipuuosuuden lisääminen, sekä harvalukuisten lehmusesiintymien ja lehtojen hoito ovat tarpeen jatkossakin. Ojitettujen alueiden ennallistaminen on käytännössä mahdotonta, vaikka sille olisikin tarvetta. Perinnemaisemien hoito on jatkuvaa työtä, joka lisää alueen luontotyyppien kirjoa ajan mittaan. Toimenpiteitä voidaan toteuttaa jatkossa olemassaolevien toimenpidesuunnitelmien sekä hoito- ja käyttösuunnitelman linjausten mukaisesti työkohdesuunnittelulla.</p>	
Toimenpidetarpeessa olevia luontotyyppisiä (kpl)	2

Yhteenveto ja verkostotarkastelu		
<p>Luonteri on osa Saimaan rantojen suojeleohjelma-alueiden ketjua ja alueen saarten ja rantojen kallioiset metsät ovat luonnontilaistuessaan merkittäviä puustoisten luontotyyppien suojeleun kannalta. Puuterlahdenniemen vanha metsä on jo nykyisellään huomionarvoinen kohde. Osana Saimaan palojatkumoaluetta Luonterin ennallistamispoltoja on syytä jatkaa muutaman vuoden välein. Alueen suot ovat pienialaisuudestaan huolimatta luontotyypeiltään monipuolisia. Perinnemaiseman, lehmuryhmien ja lehtojen hoito vaativat säännöllisesti toimenpiteitä.</p>		
Keskeinen suojeleperuste/arvo (kpl)	6	joista toimenpidetarve (kpl) 1
Muu, jolla toimenpidetarve (kpl)	1	

Selitykset	
Edustavuus	A - Erinomainen edustavuus, B - Hyvä edustavuus, C - Merkittävä edustavuus, D - Merkityksetön edustavuus
NATURA_LUONTOTYYPIN_EDUSTAVUUS	E - Erinomainen, EMETM - Ei merkittävä, poikkeaman syytä ei tarkemmin määritelty, EMIA - Ei merkittävä, poikkeama ihmistoiminnan aiheuttamaa, EMLIA - Ei merkittävä, poikkeama luontaisten syiden ja ihmistoiminnan aiheuttamaa, EMLSA - Ei merkittävä, poikkeama luontaisten syiden aiheuttama, HETM - Hyvä, poikkeaman syytä ei tarkemmin määritelty, HIA - Hyvä, poikkeama ihmistoiminnan aiheuttamaa, HLIA - Hyvä, poikkeama luontaisten syiden ja ihmistoiminnan aiheuttamaa, HLSA - Hyvä, poikkeama luontaisten syiden aiheuttama, METM - Merkittävä, poikkeaman syytä ei tarkemmin määritelty, MIA - Merkittävä, poikkeama ihmistoiminnan aiheuttamaa, MLIA - Merkittävä, poikkeama luontaisten syiden ja ihmistoiminnan aiheuttamaa, MLSA - Merkittävä, poikkeama luontaisten syiden aiheuttama
Suhteellinen pinta-ala	A - $100 \geq p > 15 \%$, B - $15 \geq p > 2 \%$, C - $2 \geq p > 0 \%$
Suojelu [luonnontila]	A - Erinomainen suojelu, B - Hyvä suojelu, C - Kohtalainen suojelu
Suojelutaso ja kehityssuunta Suomessa	-- ei arvioitu (ko. luonnonmaantieteellisellä alueella), FV suotuisa, U1+ epäsuotuisa-riittämätön, paraneva, U1- epäsuotuisa-riittämätön, heikkenevä, U1= epäsuotuisa-riittämätön, vakaa, U1x epäsuotuisa-riittämätön, tuntematon kehityssuunta, U2+ epäsuotuisa-huono, paraneva, U2- epäsuotuisa-huono, heikkenevä, U2= epäsuotuisa-huono, vakaa, U2x epäsuotuisa-huono, tuntematon kehityssuunta, XX tuntematon suojelutaso
Tiedon laatu	DD - Ei tietoja, G - Hyvä, M - Kohtalainen, P - Huono
Tulevaisuuden ennuste	G - Hyvä, M - Kohtalainen, P - Huono
Viimeaikainen kehityssuunta	+ - Kasvanut/parantunut, - - Pienentynyt/heikentynyt, 0 - Vakaa/pysynyt ennallaan, X - Ei tiedossa, Z - Vaihteleva
Yleisarviointi	- Ei arvioitu/tiedossa, A - Erittäin tärkeä, B - Hyvin tärkeä, C - Merkittävä

3 Muut perustamistarkoitukset

Sisältö	Lomakkeella kuvataan kunkin Natura-alueeseen sisältyvän suojelualueen tai -ohjelmakohteen perustamistarkoitus sekä Natura-aluetta mahdollisesti koskevien kansainvälisten sopimusten tavoitteet. Nämä perustamistarkoitukset ja -tavoitteet ovat osaltaan pohjana Natura-alueen keskeisten arvojen määrittelylle. Suojeluohjelmakohteilla, joita ei siis vielä ole perustettu luonnonsuojelualueiksi, suojelun tarkoitus on määritelty ao. suojeluohjelmassa. Huom: Natura-alueen "Natura-arvot" on kuvattu lomakkeilla 2 A ja 2 B.	
Kohteen nimi	Perustamissäädös, suojeluohjelma tai -sopimus	Alueen perustamistarkoitus
Luonteri (RSO060040)	Rantojensuojeluohjelma	Ohjelma-alueiden säilyttäminen rakentamattomina ja luonnontilaisina sekä mm. saimaanhylykellä pesimäpaikkojen suojelu. Luonterin kohdalla rantojensuojeluohjelman perusteena on myös isonierian suojelu.
Luonterin luonnonsuojelualue	Valtioneuvoston asetus Saimaan luonnonsuojelualueista (2014)	Saimaan alueen saaristoluonnon, saimaanorpan elinympäristön ja Etelä-Suomen järvi-, ranta-, metsä- ja kallioluonnon suojeleminen ja hoitaminen ja niiden eliöstön säilyttäminen luonnontilaisina ja niiden ekosysteemien häiriöttömän kehityksen turvaaminen tai ennalleen saattaminen, perinnemaisemien ylläpitäminen sekä retkeily, opetus ja tutkimus.
Neitvuori (MAO060066)	Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (Vnp maisema-alueista ja maisemanhoidon kehittämisestä 1995)	Maaseudun kulttuurimaisemien monenlaisten arvojen turvaaminen. Ympäristöministeriön laatiman Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivityksen lausuntokierros on päättynyt helmikuussa 2016. Neitvuoren maisemat -alue on laajentunut päivityksessä valtaosin Natura-alueen ulkopuolelle Siikaveden suuntaan. Maisema-alue kattaa noin kolmasosan Natura-alueesta. (34)
Puuterlahdenniemi	Vanhojen metsien suojeluohjelma	Vanhojen luonnonmetsien sekä niille ominaisten kasvi- ja eläinlajien säilyttäminen.
Yksityiset luonnonsuojelualueet (YSA)		Natura-alueella on 50 ELY-keskuksen (aik. ympäristökeskus) päätöksellä perustettua yksityistä luonnonsuojelualueita (YSA). Niiden perustamispäätöksillä toteutetaan valtakunnallista rantojensuojeluohjelmaa, kaavoituksen suojeluvarauksia sekä Natura 2000-verkoston ja Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman (METSO) suojelutavoitteita.
Yhteenveto		
Luonterin Natura-alueen valtion maat on perustettu luonnonsuojelualueeksi Valtioneuvoston asetuksella Saimaan luonnonsuojelualueista (441/2014). Yksityisiä luonnonsuojelualueita on 50. Niillä toteutetaan valtakunnallista rantojensuojeluohjelmaa, kaavoituksen suojeluvarauksia sekä Natura 2000-verkoston ja Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman (METSO) suojelutavoitteita. Alueella on yksi METSO-ohjelman määräaikainen (20 v.) rauhoitusalue. Neitvuori ja siltä Luonterille avautuva maisema on valtakunnallisesti arvokas maisema-alue. Neitvuori on lisäksi valtakunnallisesti arvokas kallioalue.		

4 Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot

Sisältö	Lomakkeella kuvataan Natura-alueen keskeiset luonto-, kulttuuriperintö- ja käyttöarvot. Keskeisten arvojen määrittelyssä ja kuvaamisessa käytetään hyväksi lomakkeita 2 A ja B sekä apulomakkeistoa, joka sisältää HKS:n nykytilan kuvauksessa käytettävät HKS-lomakkeet 4-5, 6 B ja 8-12.		
Arvoluokka	Arvotyyppi	Arvon nimi	Kuvaus
1110- Luontoarvot	1111- Luontodirektiivin luontotyytit ja lajit	Järviekosysteemi	Luonteri on Etelä-Savon puhtaimpia vesistöjä. Vesi on erittäin kirkasta ja järviluonto melko luonnontilaista. Luonteri on yksi äärimmäisen uhanalaisen saimaannieriän entisistä tunnetuista esiintymispaikoista. Muita uhanalaisia kaloja ovat vaarantunut vaellusiika sekä silmälläpidettävä järvitaimen. Järvilohi on luokiteltu luonnosta hävinneeksi, koska sen kanta on istutusten varassa.
1110- Luontoarvot	1111- Luontodirektiivin luontotyytit ja lajit	Saarten ja rantojen kalliainen metsäluonto	Luonterin direktiiviluontotyyteistä merkittävimpiä ovat luonnonmetsät sekä kallio- ja suoluontotyytit. Alueen metsät ovat etenkin rannoilla karuja ja kalliisia männiköitä, mutta saarten sisäosissa esiintyy rehevämpiä sekametsiä ja paikoin myös metsälehmusryhmiä. Luonnonmetsää on Uimasalossa ja Puuterlahdenniemessä, muutoin metsät ovat vielä pääosin metsätalouksen käyttöön muovaamia. Alueen suot ovat pienialaisia ja valtaosin puustoisia korpia tai rämeitä, avointa suota on Heiskanluhdalla ja lampien reunoilla.
1110- Luontoarvot	1111- Luontodirektiivin luontotyytit ja lajit	Saimaannorppa	Saimaannorppa on Luonterin tärkein suojeluperuste. Se on erittäin uhanalainen (EN), erityisesti suojeltava, rauhoitettu, luontodirektiivin liitteen II priorisoitu ja liitteen IV laji. Luonterilta norpat vähenivät aikoinaan voimakkaan metsästyksen vuoksi; nyt norpat ovat palaamassa sinne takaisin. Natura-alueen talvikannan kooksi arvioidaan 4-6 norppaa (koko Luonterilla 5-9), mutta pitkään aikaan kuutteja ei syntynyt lainkaan. Vuoden 2016 pesälaskennoissa löytyi kaksi kuuttia.
1110- Luontoarvot	1114- Uhanalaiset eläin- ja kasvilajit	Selkävesilinnusto	Luonterin selkävesilinnusto on karulle suurjärvelle tyypillistä. Lokkilinnut pesivät yksittäispareina ja pieninä yhdyskuntina. Selkälokki pesii puustoisilla luodoilla ja saarilla. Heiskanluhta on linnustollisesti arvokas kohde, jonka lajistoon kuuluvat mm. liro ja pohjansirkku. Alueella on merkitystä myös muutonaikaisena levähdyspaikkana.
1110- Luontoarvot	1118- Geologiset kohteet	Neitvuori maisemineen (ml. perinnemaisemat)	Hiidenlahden pohjukassa sijaitseva Neitvuori on valtakunnallisesti arvokas kallioalue (arvoluokka 4) ja yksi Etelä-Savon maakunnan korkeimmista huipuista. Neitvuoren jyrkkärinteinen, yli 100 metriä ympäristöstään kohoava profiili erottuu järveltä katsottuna metsäisenä ja poikkeuksellisen massiivisena. Neitvuoren maisema on valtakunnallisesti arvokas maisemakokonaisuus. Sitä tukee Neitvuoren kupeeseen sijoittuva Hiidenmaan tilan perinnemaisema, jota hoidetaan laiduntamalla.
1150- Virkistys- ja luontomatkailukäyttö	1151- Luonnon ja kulttuurikohteiden virkistyskäyttö	Virkistyskäyttö ja luontomatkailu	Luonteri on rauhallinen, melontaan ja veneretkeilyyn erinomaisesti soveltuva osa Saimaata. Kattava retkisatamaverkosto tukee virkistyskäyttöä ja pienimuotoista luontomatkailua. Neitvuori on valtakunnallisesti tunnettu näköalapaikka, jolta avautuu poikkeuksellisen edustava eteläsavolainen järvimaisema Luonterin suuntaan. Neitvuoren retkeilyreitti on osa laajempaa Hiidenmaan reittikonaisuutta. Hiidenmaan tila on Metsähallituksen lammaspaimenviikkojen kohde. Paikallisille asukkaille ja vapaa-ajanasukkaille alue on merkittävä virkistyskohde (marjastus, sienestys, kalastus, metsästys).
1170- Muut arvot	1171- Muut arvot		

5 Uhkat

Sisältö Lomakkeella arvioidaan uhkatekijöiden ja vaikuttavien rajoitteiden vaikutus kuhunkin Natura-alueen keskeiseen arvoon. Lisäksi lomakkeella osoitetaan uhkan ajallinen ja alueellinen kohdentuminen sekä esitetään sanallisesti uhkatekijän/rajoitteen vaikutus arvoihin. Arvokohtaisten tarkastelun pohjalta arvioidaan uhkatekijän/rajoitteen merkittävyys keskeisten arvojen muodostamaan kokonaisuuteen.

Uhkatekijä	Uhkan ajallinen ja alueellinen kohdentuminen					Keskeiset arvot						Vaikutuksen kuvaus	Merkittävyys		
	Aiempi maankäyttö	Nykyinen maankäyttö	Tuleva maankäyttö	Natura-alue	Ulkopuolinen alue	Järviekosysteemi	Saarten ja rantojen kalliainen metsäluonto	Saimaannorppa	Selkävesilinnusto	Neivuori maisemineen (ml. perinnemaisemat)	Virkistyskäyttö ja luontomatkalu		Vaikutuksen ilmeneminen alueella	H - Suuri merkitys/vaikutus	M - Kohtalainen merkitys/vaikutus
8100- H01 - Pintavesien saastuminen	X	X	X	X	X	L						Vapaa-ajanasutuksen hajakuormitus, kaukolaskeumat. Humuskuormitusta aiheutuu mm. metsäojituksista ja tulvista. Sijainti erillään Saimaan päävirtaamasta suojaa Luonteria.			x
11340- K03.04 - Predaatio	X	X	X	X	X			M	M			Vähälumisina talvina kuutit ovat ilman pesän suojaa alltiita petoeläinten hyökkäykselle.		x	
10250- J02.05 - Veden patoaminen tai säännöstely	X	X	X	X	X			L				Saimaan vedenpinnan säännöstely norpan pesimäaikaan.			x
10130- J01.03 - Palojen puute	X	X	X	X			M					Tehokkaan palontorjunnan myötä metsäpalot ovat vähentyneet, vaikutus puulajisuhteisiin, kuusi/lehtipuut.		x	
1330- A03.03 - Niiton lopetus/puute (niityt - ei pellot)		X	X	X						M		Hiidenmaan tilan perinnemaisema vaatii jatkuvaa hoitoa umpeenkasvun estämiseksi. Tilaa hoidetaan laiduntamalla.			x
7510- G05.01 - Tallaaminen, kuluminen, liikakäyttö	X	X	X	X			L					Herkät kallioluontotyypit ovat alltiita retkeilykäytön aiheuttamalle kulumiselle.			x
9100- I01 - Haitalliset vieraslajit	X	X	X	X	X	L			M			Minkki ia subikoira vaikuttavat		x	

											haitallisesti rantalinnuston pesimätuloksiin. Sijainti erillään Saimaan päävirtaamasta suojaa Luonteria laivaliikenteen mukana tulevilta vieraslajeilta.			
14300- U - Tuntematon uhka tai paine	X	X	X	X	X			H			Saimaannorppakannan pirstaloitumisesta johtuen sattuman vaikutus osapopulaatioissa voi olla erittäin merkittävä. Kannankehitys Luonterilla on sidoksissa kannankehitykseen Lietvedellä ja Suur-Saimaalla.	x		
5400- E04 - Muut rakenteet taajaman ulkopuolella		X	X		X			M			Matkailurakentaminen ja tihenevä vapaa-ajanasutus erityisesti Natura-alueen ympäristössä lisää liikkumista ja häiriötä alueella saimaannorpan pesimäaikaan.			x
5130- E01.03 - Haja-asutus	X	X	X		X	L		L			Talviaikainen liikkuminen rannoilla, hajakuormitus. Luonterilla on lainvoimainen rantayleiskaava.			x
13110- M01.01 - Lämpötilan muutokset	X	X	X	X	X	M	L	H	M		Lyhyellä aikavälillä ilmastonmuutoksen aiheuttamat odotettavissa olevat muutokset ovat haitallisimpia norpan, järviökosysteemin ja linnuston kannalta. Vähälumiset talvet ja huonot jääolosuhteet vaikeuttavat norpan pesintää. Talvitulvat voivat heikentää veden laatua. Pitkällä aikavälillä vaikutukset ovat merkittäviä kaikkien arvojen osalta.	x		
4500- D05 - Alueelle pääsyn helpottuminen	X	X	X	X				L	L		Kaavoituksen mahdollistama rakentaminen lisää jatkuvasti myös alueelle johtavien teiden määrää ja sen myötä veneilyä ja moottorikelkkailua alueella.			x
7130- G01.03 - Maastoliikenne		X	X	X	X			M			Moottorikelkkailu liian lähellä rantoja voi häiritä norpan pesintää.		x	

10210- J02.01 - Maantäyttö ja - kuivatus (ml. ojitus)	X			X			M				Suojeltujen alueiden soiden aiempi ojitus.		x	
6210- F02.01 - Ammattikalastus, passiivinen (verkot, pitkäsiima ym.)	X	X	X	X			M		M		Kalastuslain muutoksen myötä yli 8 verkolla kalastavien on rekisteröidyttävä kaupallisiksi kalastajiksi, eikä kaupallisena kalastajana toimiminen ole sidoksissa kalastuksesta saataviin tuloihin. Osa nykyisistä harrastajakalastajista luetaan jatkossa ammattikalastajiksi, mutta muutos tuskin johtaa verkkomäärän absoluuttiseen lisääntymiseen alueella. Perinteisen ammattikalastuksen aiheuttama uhka saimaannorpalle on pyyntimenetelmien vuoksi lievempi kuin virkistyskalastuksen. Kalastuksella on vaikutusta myös uhanalaisten kalakantojen menestymiseen.		x	
5140- E01.04 - Muut asumismuodot (esim. loma-)	X	X	X	X	X	L			M	L	Loma-asutuksen lisääntyminen vähentää saimaannorpan pesintään soveltuvia vapaita rantoja ja voi lisätä talviaikaista liikkumista rannoilla. Vesistön nuhraantuminen lisääntyy. Luonterilla on lainvoimainen rantayleiskaava.		x	
6230- F02.03 - Virkistyskalastus	X	X	X	X	X	M			H		Kalanpyydykset (verkot, katiskat ilman nielurajoitinta) ovat merkittävien yksittäinen saimaannorpan kuolinsyy. Kevään ja alkukesän verkkokalastusrajoitukset ovat voimassa koko alueella. Kalastus uhkaa myös alueen uhanalaista kalalajistoa.	x		
7500- G05 - Muu haitallinen ihmistoiminta (esim. ilkeä, häirintä, ml. vedenalainen)	X	X	X	X			L			L	Kallioluontotyyppien tallaantuminen, lintujen pesimäaikainen häiriö			x
2200- B02 - Metsänhoito ja sen vaikutukset yleisesti (metsien	X	X	X	X		L	M			L	Aiemmin metsätaloustehtävissä olleiden		x	

ikärakenteen muuttuminen tasaikäiseksi ja -rakenteiseksi)												metsäisten luontotyyppien edustavuus on heikentynyt. Osalla YSA-kohteista metsätaloutta harjoitetaan edelleen.			
7100- G01 - Urheilu-, virkistys- ja muu vapaa-ajan toiminta	X	X	X	X			L	M	M			Veneily liian lähellä rantoja keväällä ja alkukesällä voi häiritä norppien karvanvaihtoa ja lintujen pesintää. Talvella hiihto ja luistelu rannoilla voivat aiheuttaa häiriötä norpan pesinnälle.			x
4320- D03.02 - Laivaväylät		X	X	X	X	L						2,4 ja pienempiä väyliä. Luonteri on sivussa Saimaan päävirtaamasta, eikä syväväylä kulje alueella.			x

Merkittäviä (H tai M) uhkatekijöitä tai vaikuttavia rajoitteita yhteensä	3	3	9	4	1	0
---	---	---	---	---	---	---

Keskeisten arvojen kokonaisuuteen kohdistuvia merkittäviä (H tai M) uhkatekijöitä tai vaikuttavia rajoitteita yhteensä	11
---	----

6 NATURA-alueiden tilan arviointi: arvojen nyky- ja tavoitetila

Tämänkertaisen NATA-arvioinnin kirjaukset

Arvotyyppi	Arvon nimi	Arvon nykytila	Tavoite	Mittariluokka	Mittarin tarkennus	Mittarin nykyarvo (teksti)	Mittarin nykyarvo (num)	Yksikkö
1111- Luontodirektiivin luontotyytit ja lajit	Järviekosysteemi	Suotuisa, ennallaan	Ennallaan	Pintavesien ekologinen tila (VPD-luokitus)	Pintavesien ekologinen tila	Erinomainen		
1111- Luontodirektiivin luontotyytit ja lajit	Saarten ja rantojen kalliainen metsäluonto	Epäsuotuisa, parantunut	Parantunut	Luontodirektiivin luontotyyppien yhteispinta-ala (ha)	Luontotyyppien silikaattikalliot, kallioiden pioneerikasvillisuus, luonnonmetsät ja puustoiset suot yhteispinta-ala (SAKTI)		188,91	Hehtaari, ha
1111- Luontodirektiivin luontotyytit ja lajit	Saimaannorppa	Epäsuotuisa, parantunut	Parantunut	Luontodirektiivin (liitteen II) lajin/-ien runsaus/populaatiokoko (yks.)	Saimaannorppan talvikannan koko Luonterin alueella (myös Naturan ulkopuoliset alueet)	8-12		Yksilö, yks.
1111- Luontodirektiivin luontotyytit ja lajit	Saimaannorppa	Epäsuotuisa, parantunut	Parantunut	Luontodirektiivin (liitteen II) lajin/-ien runsaus/populaatiokoko (yks.)	Syntyvien kuuttien vuosittainen määrä	Keskimäärin 1		Kappale, kpl
1114- Uhanalaiset eläin- ja kasvilajit	Selkäviesilinnusto	Suotuisa, ennallaan	Ennallaan		Ei mittaria			
1118- Geologiset kohteet	Neitvuori maisemineen (ml. perinnemaisemat)	Suotuisa, ennallaan	Ennallaan	Perinnebiotooppien pinta-ala (ha) ja arvoluokkajakauma	Hiidenmaan tilan niityt - perinnemaisemakohteen arvoluokka	Paikallisesti arvokas P (2013)		
1151- Luonnon ja kulttuurikohteiden virkistyskäyttö	Virkistyskäyttö ja luontomatkailu	Suotuisa, ennallaan	Ennallaan		Ei mittaria			

Arvojen tilaindeksi

Luontoarvot	2,6
Muut arvot	3,0
Kaikki arvot	2,7

Tarkennukset ja lisätiedot

Luonteri on merkittävä saimaannorppan elinalue, jonka norppakanta väheni aikanaan rajusti metsästyksen vuoksi. Koko seurantahistorian ensimmäinen poikaspesä löydettiin vuonna 2013, jonka jälkeen kuutteja on syntynyt keskimäärin 1 kpl/v. Vuonna 2016 alueella todettiin ennätykselliset 2 kuuttia ja koko järven talvikannaksi arvioitiin 8-12 yksilöä. Alue soveltuu hyvin nykyistä suuremmallekin saimaannorppamäärälle. Suojeltujen alueiden luonnonmetsien ja soiden tila on aiemman metsätaloustalouden vuoksi heikentynyt, mutta etenkin luonnonmetsien tila on parantunut jo toteutettujen ennallistamistoimien sekä ajan myötä. Neitvuoren geologisille arvoille ei määritellä tilanseurannan mittaria, sen sijaan tarkastellaan Hiidenmaan perinnemaisemakohteen arvoluokkaa. Hiidenmaan tilan niityt eivät vielä täytä luontodirektiivin kriteereitä, sillä alue on vasta otettu hoidon piiriin. Pintavesien ekologinen tila on koko alueella erinomainen, jollaisena se pyritään säilyttämään.

NATA-arvioinnin seuranta

NATA-arvioinnin seurannan ajankohta:						Edellisen NATA-arvioinnin tekemisen ajankohta: 21.12.2016			
Arvotyyppi	Arvon nimi	Arvon nykytila	Tavoite	Mittariluokka	Mittarin tarkennus				
1111- Luontodirektiivin luontotyypit ja lajit	Järviekosysteemi	Suotuisa, ennallaan	Ennallaan	Pintavesien ekologinen tila (VPD-luokitus)	Pintavesien ekologinen tila	Lähtöarvo teksti	Lähtöarvo num	Yksikkö	
						Erinomainen			
						Seuranta-arvo teksti	Seuranta-arvo num	Yksikkö	Toteutuuko tavoite
1111- Luontodirektiivin luontotyypit ja lajit	Saarten ja rantojen kallioinen metsäluonto	Epäsuotuisa, parantunut	Parantunut	Luontodirektiivin luontotyyppien yhteispinta-ala (ha)	Luontotyyppien silikaattikalliot, kallioiden pioneerikasvillisuus, luonnonmetsät ja puustoiset suot yhteispinta-ala (SAKTI)	Lähtöarvo teksti	Lähtöarvo num	Yksikkö	
							188,91	Hehtaari, ha	
						Seuranta-arvo teksti	Seuranta-arvo num	Yksikkö	Toteutuuko tavoite
1111- Luontodirektiivin luontotyypit ja lajit	Saimaannorppa	Epäsuotuisa, parantunut	Parantunut	Luontodirektiivin (liitteen II) lajin/-ien runsaus/populaatiokoko (yks.)	Saimaannorpan talvikannan koko Luonterin alueella (myös Naturan ulkopuoliset alueet)	Lähtöarvo teksti	Lähtöarvo num	Yksikkö	
						8-12		Yksilö, yks.	
						Seuranta-arvo teksti	Seuranta-arvo num	Yksikkö	Toteutuuko tavoite
1111- Luontodirektiivin luontotyypit ja lajit	Saimaannorppa	Epäsuotuisa, parantunut	Parantunut	Luontodirektiivin (liitteen II) lajin/-ien runsaus/populaatiokoko (yks.)	Syntyvien kuuttien vuosittainen määrä	Lähtöarvo teksti	Lähtöarvo num	Yksikkö	
						Keskimäärin 1		Kappale, kpl	
						Seuranta-arvo teksti	Seuranta-arvo num	Yksikkö	Toteutuuko tavoite
1114- Uhanalaiset eläin- ja kasvilajit	Selkävesilinnusto	Suotuisa, ennallaan	Ennallaan		Ei mittaria	Lähtöarvo teksti	Lähtöarvo num	Yksikkö	
						Seuranta-arvo teksti	Seuranta-arvo num	Yksikkö	Toteutuuko tavoite
1118- Geologiset kohteet	Neitvuori maisemineen (ml. perinnemaisemat)	Suotuisa, ennallaan	Ennallaan	Perinnebiotooppien pinta-ala (ha) ja arvoluokkajakauma	Hiidenmaan tilan niity - perinnemaisemakohteen arvoluokka	Lähtöarvo teksti	Lähtöarvo num	Yksikkö	
						Paikallisesti arvokas P (2013)			

						Seuranta-arvo teksti	Seuranta-arvo num	Yksikkö	Toteutuuko tavoite
1151- Luonnon ja kulttuurikohteiden virkistyskäyttö	Virkistyskäyttö ja luontomatkailu	Suotuisa, ennallaan	Ennallaan		Ei mittaria	Lähtöarvo teksti	Lähtöarvo num	Yksikkö	
						Seuranta-arvo teksti	Seuranta-arvo num	Yksikkö	Toteutuuko tavoite

Arvojen tilan kehittymiselle asetettujen tavoitteiden saavuttaminen	
Kokonaisarvio	Kuvaus

7 Tarvittavat toimenpiteet ja suunnittelutarve

Sisältö Lomakkeella listataan kunkin keskeisen arvon tavoitetilan edellyttämät toimenpiteet ja kuvataan sanallisesti niiden muodostama kokonaisuus. Lisäksi kuvataan muita tarvittavia toimenpiteitä sekä aiemmin tehtyjä toimenpiteitä ja aiempien suunnitelmien toteutumista. Toimenpidetarpeiden ja muiden tietojen pohjalta arvioidaan suunnittelun tarve ja sen kiireellisyys.

	Järviekosysteemi	Saarten ja rantojen kalloinen metsäluonto	Saimaannorppa	Selkävesilinnusto	Neivuori maisemineen (ml. perinnemaisemat)	Virkistyskäyttö ja luontomatkailu	Keskeiset arvot yhteensä	Muut toimenpidetarpeet
Uhkien määrä	3	3	9	4	1	0	11	
Arvon nykytila	Suotuisa, ennallaan	Epäsuotuisa, parantunut	Epäsuotuisa, parantunut	Suotuisa, ennallaan	Suotuisa, ennallaan	Suotuisa, ennallaan		
Arvon tavoitetila	Ennallaan	Parantunut	Parantunut	Ennallaan	Ennallaan	Ennallaan		

Toimenpidelajit							Lisätarve painoarvo	
12- Metsän ennallistaminen		lisätarve						1
18- Avoimen perinneympäristön hoito					jatkuva nykytaso			0
26- Haitallisen lajin vähentäminen/poisto				jatkuva nykytaso				0
34- Seuranta			jatkuva nykytaso					0
67- Palveluvarustuksen ylläpito ja kunnostus		jatkuva nykytaso				jatkuva nykytaso		0
74- Kalastuksen säätely	lisätarve		jatkuva nykytaso					1
76- Kalojen/rapujen istutukset	lisätarve							1
86- Rajojen merkintä			lisätarve					1
92- Järjestyssäännön laatiminen/päivitys			lisätarve	lisätarve				2
96- Valvonta (mm. erävalvonta)			jatkuva nykytaso					0
97- Edunvalvonta			jatkuva nykytaso					0
98- Sidosryhmäyhteistyö (ml. yhteistyö maanomistajien kanssa)			jatkuva nykytaso					0
Toimenpiteet yhteensä	2	2	7	2	1	1		

Keskeisten arvojen tavoitetilan edellyttämät toimenpiteet	<p>Saimaannorpan pesimärauhan turvaamiseksi on tärkeää jatkaa sidosryhmäyhteistyötä ja viestintää sekä kaavoittamisen edunvalvontaa mm. lähiseudun matkailurakentamiseen liittyen. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa määritellyt saimaannorpan ja linnuston pesimäaikaiset liikkumisrajoitusalueet ovat Luonterilla hyvin pienialaisia. Lähivuosien pesintätulosten valossa tulee tarkastella, onko rajoitusalueiden sijaintia ja kokonaisalaa tarpeen päivittää. Tarvittavat rajoitusalueet tulee saattaa voimaan Luonterin luonnonsuojelualueelle annettavalla järjestyssäännöllä ja luonnonsuojelualueiden ja rajoitusalueiden rajat merkitä maastoon lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Kalastusrajoitusten ja paikallisen sidosryhmäyhteistyön jatkaminen on tärkeää kalanpyydyskuolleisuuden minimoimiseksi. Säännöllisen erävalvonnan jatkuminen tulee turvata. Vähälumisina talvina saimaannorpan pesinnän onnistumista voidaan helpottaa apukinoksia tekemällä. Saimaannorpan kannanseuranta jatketaan. Yhteistyötä alueen metsästäjien kanssa jatketaan vierasperäisten pienpetojen vähentämiseksi. Järvilohen ja saimaannieriän osalta on pohdittava istutusten lisäämistä ja kalastusrajoituksia sekä kutumahdollisuuksien turvaamistoimia.</p> <p>Aiemmin talouskäytössä olleita metsiä ennallistetaan tehokkaimmin polttoja jatkamalla. Vanhoissa talousmetsissä pyritään lisäämään lehtipuiden osuutta. Lehmusesiintymiä ja lehtoja hoidetaan (kuusettumisen estäminen). Laaja-alaisia ennallistamistoimia ei ole suunniteltu polttoja lukuun ottamatta tarvetta tehdä, vaan luonnontilaistumiskehityksen annetaan jatkua pääasiassa itsestään. Kallioluontotyyppien kulumista ja luvatonta puunkäyttöä ehkäistään pitämällä huolletut rantautumispaikat kunnossa ja houkuttelevina. Hiidenmaan tilan perinnemaisemakohteella jatketaan laidunnusta. ELY-keskus antaa tarvittaessa lausunnot YSA-kohteiden metsäsuunnitelmista.</p>	
Muut tarvittavat toimenpiteet ja niiden perusteet	<p>Puustokoealaseuranta jatketaan osana Metsähallituksen valtakunnallista ennallistamisen seurantaverkostoa.</p>	
Aiemmin tehdyt toimenpiteet ja aiempien suunnitelmien toteutuminen	<p>Alueen valtion maille on laadittu kolme toimenpidesuunnitelmaa, jotka on valtaosin toteutettu. Suunniteltuja polttoja on vielä toteuttamatta. HKS:aan on kirjattu, että alueella voidaan toteuttaa pienimuotoisia ennallistamis- ja luonnonhoitotoimenpiteitä ilman toimenpidesuunnitelmaa hoito- ja käyttösuunnitelman linjausten mukaisesti työkohdesuunnitteluna. Luonterin YSA-alueille ei ole laadittu toimenpidesuunnitelmia.</p> <p>Saimaannorpan suojelua on edistetty perustamalla yksityisiä luonnonsuojelualueita sekä valtion maista Luonterin luonnonsuojelualue. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa määriteltiin saimaannorpan ja linnuston pesintää turvaavat rajoitusalueet, mutta niitä ei toistaiseksi ole saatettu voimaan järjestyssäännöllä. Natura-alue kuuluu kokonaisuudessaan saimaannorpan suojelemiseksi asetettujen kalastusrajoitusten piiriin.</p>	
Suunnittelutarve:	Kiireellisyys	Lisätietoja
2- HKS laadittu ja ajantasainen		Alueella voidaan toteuttaa pienimuotoisia ennallistamis- ja luonnonhoitotoimenpiteitä ilman toimenpidesuunnitelmaa hoito- ja käyttösuunnitelman linjausten mukaisesti työkohdesuunnitteluna.

8 Lähteet

Viittaus -kenttään merkitään numero, joka viittaa ko. lähteeseen. Numerot merkitään lomakkeiden tekstiin yläindekseinä. Lähdeluetteloon kirjataan sekä julkaistut että julkaisemattomat lähteet (esim. julkaisemattomat raportit ja suulliset tiedonannot).

Viittaus	Tekijä(t)	Aineiston tai julkaisun nimi	Julkaisutiedot	Julkaisuvuosi
01	Etelä-Savon maakuntaliitto	Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavan ehdotus. Nähtävillä 28.9.-28.10.2016.	Etelä-Savon maakuntaliitto. Sähköinen aineisto: http://www.esavo.fi/vaihemaakuntakaava2	2016
02	Anttolan kunta	Anttola Luonteri osayleiskaava	Kaavan arkistotunnus: ESAVO/7/63/2001. Sähköinen aineisto: www.mikkeli.fi/yleiskaavat	1996
03	Juvan kunta	Juva Luonterin rantayleiskaava	Sähköinen aineisto: www.juva.fi/palvelut/tekniset-palvelut/kaavoitus/voimassa-olevat-yleiskaavat	1996
04	Anttolan kunta	1020 Anttola Eteläisten ja itäisten pienalueiden yleiskaava	Kaavan arkistotunnus: Esavo/14/423/2004. Sähköinen aineisto: www.mikkeli.fi/yleiskaavat	2000
05	Ympäristöministeriö	Valtioneuvoston päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista ja Valtioneuvoston päätös valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkistamisesta.	Ympäristöministeriö 30.11.2000 / 13.11.2008. Sähköinen julkaisu: www.ymparisto.fi/download/noname/%7BA2516D1A-DF52-4E0B-A00CE2DDC51EF440%7D/59386	2009
06	Kovanen K. (toim.)	VAT Vuoksi. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet Vuoksen vesistöalueella.	Etelä-Savon ympäristökeskuksen raportteja 4 / 2007. Etelä-Savon ympäristökeskus. Mikkeli.	2007
07	Etelä-Savon maakuntaliitto	Etelä-Savon maakuntakaava	Etelä-Savon maakuntaliitto, sähköinen aineisto: www.esavo.fi/etela-savon_maakuntakaava#Etelä-Savon maakuntakaava (2010)	2010
08	Puumalan kunta	Lietveden - Suur-Saimaan rantaosayleiskaava	Puumalan kunta. Sähköinen aineisto: www.puumala.fi/kuntalaisille/kaavoitus/121-lietvesi	2014
09	Partanen M.	Luonterin metsien ennallistamisen toimenpidesuunnitelma 2005-2012	Julkaisematon toimenpidesuunnitelma. Metsähallitus, luontopalvelut. MH 372/42/2005. 23 s. + liitteet 8 s.	2005
10	Halonen J.	Luonterin Natura 2000 -alueen valtion maiden ennallistamisen ja luonnonhoidon toimenpidesuunnitelma II	Julkaisematon toimenpidesuunnitelma. Metsähallitus, luontopalvelut. MH1254/42/2008. 17 s. + liitteet 11 s.	2008
11	Metsähallitus	Lietveden ja Luonterin Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 95.	2009
12	Ympäristöministeriö	Saimaannorpan suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma	Ympäristöministeriö 30.11.2011. Luontoympäristöosasto. Sähköinen julkaisu: www.ymparisto.fi/download/noname/%7BCD1D818B-2D42-4A67-A4C4-9947DA9A6666%7D/57346	2011
13	Suominen, H.	Hiidenmaan tilan hoitosuunnitelma.	Julkaisematon hoitosuunnitelma. Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. 20 s.	2014
14	Partanen, M.	Neitvuoren luonnonhoidon ja ennallistamisen toimenpidesuunnitelma	Julkaisematon toimenpidesuunnitelma. Metsähallitus, luontopalvelut. MH 642/2014/04.02. 20 s.	2014
15	Kotanen J., Manninen P., Huttunen M., Petäjä-Ronkainen A., Haapala	Vesien tila hyväksi yhdessä. Etelä-Savon vesienhoidon toimenpideohjelma vuosiksi 2016-2021.	Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Raportteja 4/2016.	2016

	A., Sojakka P.			
16	Husa J., Teeriaho J.	Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Etelä-Savossa ja Päijät-Hämeen itäosassa.	Suomen ympäristökeskus, luonto- ja maankäyttöyksikkö. Raporttiluonnos (julkaisematon moniste). 257 s.	2007
17	Ympäristöministeriö	Rantojensuojeluohjelman alueet	Ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto: Selvitys 97/1991.	1991
18	Ympäristöministeriö	Valtioneuvoston päätös maisema-alueista ja maisemanhoidon kehittämisestä 5.1.1995.	Ympäristöministeriö, 23.1.1995. Dnro 1/500/95.	1995
19	Ympäristöministeriö	Arvokkaat maisema-alueet: maisema-alueityöryhmän mietintö II	Ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto: Työryhmän mietintö 66/1992.	1992
20	Ryhänen P.	Sähköpostikeskustelu 10.8.2016	Etelä-Savon ELY-keskus	
21	Anon.	Valtioneuvoston asetus eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla	VA 259/2016	2016
22	Metsähallitus, Luontopalvelut	SAKTI (Suojelualueiden kuviotietojärjestelmä)		
23	Suomen ympäristökeskus	Yhteenveto 2007 ja 2013 luontotyyppiraportoinneista	http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Luontotyyppit/Luontodirektiivin_luontotyyppit/Luontodirektiivin_luontotyyppiraportit	2014
24	Suomen ympäristökeskus	Yhteenveto 2007 ja 2013 lajiraportoinneista	http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Luonto_ja_lintudirektiivien_lajit/Luontodirektiivin_lajiraportit	2014
25	Metsähallitus, Luontopalvelut	LajiGis-lajistotietojärjestelmä		
26	Suomen ympäristökeskus	Hertta (Eliölajit-tietojärjestelmä)		
27	Sipilä, T., Kokkonen, T. & Koskela, J.	The growth of the Saimaa ringed seal population is unstable	Esitelmän tiivistelmä, 20. Marine Mammal Biennial	2013
28	Liukko, U.-M., Henttonen, H., Hanski, I. K., Kauhala, K., Kojola, I., Kyheröinen, E.-M. & Pitkänen, J.	Suomen nisäkkäiden uhanalaisuus 2015	Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 34 s.	2016
29	Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehikoinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J.	Suomen lintujen uhanalaisuus 2015	Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 49 s.	2016
30	Heikkilä, P.	Vesilintujen kiertolaskenta Luonterin Natura-alueella 2008	Metsähallitus, Luontopalvelut	2008

31	Vauhkonen, M.	Linnusto- ja norppaselvitykset Luonterin Puuterselän ja Lietveden pohjoisosan alueella	Enviro	2006
32	Markkanen, A.	Suojeltujen valkoselkätikkametsien ja vanhojen metsien kääväkäsinventointi Etelä-Savossa 2007	Julkaisematon raportti. Metsähallitus, luontopalvelut. 39 s. + liitteet.	2008
33	Pihlaja, K., Marsh, T. & Huttunen, S.	Metsähallituksen Etelä-Suomen luontopalveluiden sammalkartoitukset Saarijärven Julmillalammilla, Pieksämäen Majjootsuolla ja Mikkelin Neitvuorella 2013	Julkaisematon raportti. Metsähallitus, luontopalvelut. MH 6450/2013/04.01. 17 s. + liitteet.	2013
34	Ympäristöministeriö	Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys 2015	http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Ymparistoministerio_kuulee_ehdotuksista_(37446)	2016

Liite 1. Kooste yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksistä

Tunnus	Nimi	Rauhoitusvuosi	Pinta-ala (ha)	Metsätalous	Ojitus ja ojien perkaus	Maa-ainesten otto ja kaivostoiminta	Rakennusten, teiden rakentaminen	Ruoppaus	Ratsastus	Maastopyöräily	Koiravaljakkoajelu	Suunnistus- ja muu kilpailu ja harj.	Maastotapahtumat, järj. leirit	Leirityminen	Eiäinten tappaminen tai pyydystäminen	Kasvien tai kasvosien ottaminen (pl marjat ja sienet)	Kaikki metsästy	Pienriistan metsästy	Vesilintujen metsästy	Pienpetojen pyynti	Hirven metsästy	Hirven ajo	Pilkkiminen ja onkiminen	Muu kalastus	Maanviljely (pl.laidunnus)	Maastoliikenne sulan maan aikaan	Moottorivenely, vesiskootteriajelu	Moottorikelkailu	Alueella on maanomistajalle sallittuja toimia	Alueella on ELY-keskuksen luvalla sallittuja toimia	Määräysten uusimistarve	
YSA062138	MAKUTSAARTEN-HALKOLUODON LUONNONSUOJELUALUE	1981	19,37	x	x	x	x																						x	x		
YSA062238	LUONTERIN LUOTOJEN LUONNONSUOJELUALUE	1983	3,55	x		x	x							x	x	x		x	x	x										x	x	
YSA063231	HIRSSAAREN-KOTIMUSSAAREN LUONNONSUOJELUALUE	1993	23,97	x	x	x	x	x								x									x		x			x		
YSA063261	LAMPOSAARTEN LUONNONSUOJELUALUE	1993	53,44	x	x	x	x	x								x									x		x	x	x			
YSA063262	LAIVALAHDEN-VARPUSAAREN LUONNONSUOJELUALUE	1993	137,30	x	x	x	x	x								x									x		x	x				
YSA063294	MÄNTYNIEMEN KÄRJEN LUONNONSUOJELUALUE	1993	0,61		x	x	x	x																						x		
YSA063319	SAUKONSALON NIEMEKKEEN LUONNONSUOJELUALUE	1993	0,92		x	x	x	x				x			x										x					x		
YSA063371	HIRSSAAREN LUONNONSUOJELUALUE	1994	30,55		x	x	x	x							x										x	x		x	x	x		
YSA063555	HAKOLAHDEN LUONNONSUOJELUALUE	1995	15,89		x	x	x	x																							x	
YSA063589	PETÄJÄSAAREN	1996	59,42		x	x	x	x																	x		x	x	x			

